



ПРИКАЗ
09.12.2019

БОЕРЫК
231-П

Татарстан Республикасы, Әлки муниципаль районы, Базарлы Матак авылы, Ленин урамы, 2 йорт адресы буенча урнашкан «Торак йорт, XIX гасыр ахыры XX гасыр башы» ачыкланган мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкәрләре) бердәм дәүләт реестрына “Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты сыйфатында кертү һәм мәдәни мирас объектының сак предметын, чикләрен һәм территориядән файдалану режимын раслау турында

“Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкаръләре) турында” 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, “Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында” 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 10 июнендәге 393 номерлы “Төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектын яисә жирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектын Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкаръләренә) бердәм дәүләт реестрына төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектын кертү турында карар кабул итү тәртибе турындагы Нигезләмәне раслау турында”гы 393 номерлы карары, 2018 елның 20 декабрәндәге дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының уңай нәтижәсе нигезендә **боерам**:

1. Татарстан Республикасы, Әлки муниципаль районы, Базарлы Матак авылы, Ленин урамы, 2 йорт адресы буенча урнашкан «Торак йорт, XIX гасыр ахыры XX гасыр башы» ачыкланган мәдәни мирас объектын Россия

Федерациясе халыкларының мэдәни мирас объектлары (тарих һәм мэдәният ядкәрләре) бердәм дәүләт реестрына “Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мэдәни мирас объекты сыйфатында кертерг.

2. Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мэдәни мирас объекты территориясе чикләрен расларга (1 кушымта).

3. Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мэдәни мирас объекты территориясеннән файдалану режимын расларга (2 кушымта).

4. Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мэдәни мирас объектының сак предметын расларга (3 кушымта).

5. Бу боерыкның үтәләшен тикшереп торуну үз өстемә алам.

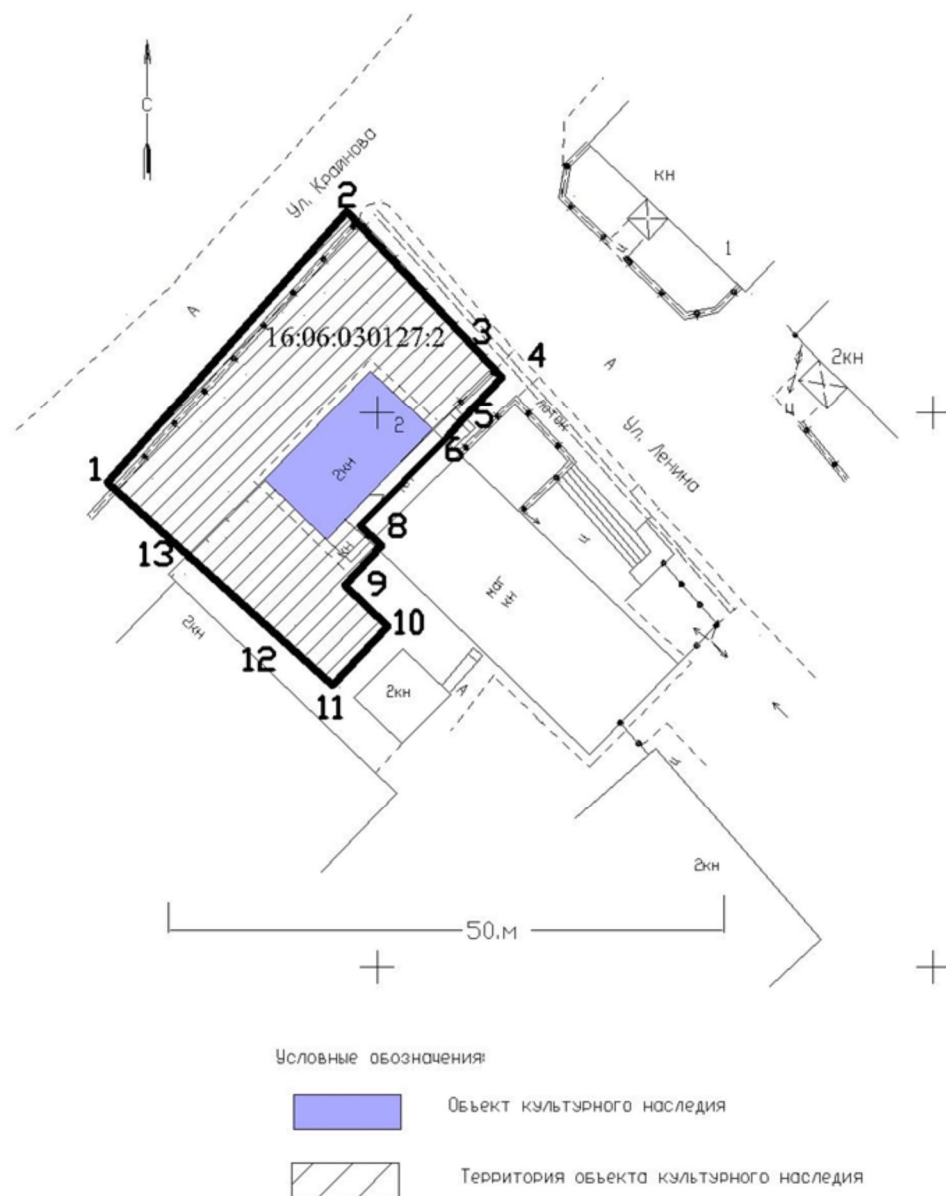
Рәис

И.Н. Гуцин

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау комитетының
«09» 12.2019 № 231-П
_боерыгына 1_нче кушымта

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни
мирас объекты территориясенең чикләре

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни
мирас объекты территориясе чикләренең картасы (схемасы)



1 – «№» территориянең характерлы (борылыш) чиге

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенәң чикләренәң **борылыш нокталары таблицасы**

| № | МСК 16 координаталар системасы | | Нокталарның WGS–84 системасындагы координаталары | |
|----|--------------------------------|-------------|--|------------------|
| | X | Y | Төньяк киңлек | Көнчыгыш озынлык |
| 1 | 377293.700 | 1357025.740 | 54°54'05,38970" | 49°55'14,43957" |
| 2 | 377318.140 | 1357047.220 | 54°54'06,17116" | 49°55'15,66222" |
| 3 | 377304.400 | 1357060.070 | 54°54'05,72162" | 49°55'16,37348" |
| 4 | 377303.240 | 1357061.210 | 54°54'05,68364" | 49°55'16,43662" |
| 5 | 377299.470 | 1357057.690 | 54°54'05,56318" | 49°55'16,23643" |
| 6 | 377297.760 | 1357056.330 | 54°54'05,50845" | 49°55'16,15890" |
| 7 | 377289.770 | 1357048.500 | 54°54'05,25330" | 49°55'15,71387" |
| 8 | 377288.010 | 1357050.350 | 54°54'05,19563" | 49°55'15,81642" |
| 9 | 377284.360 | 1357047.040 | 54°54'05,07897" | 49°55'15,62810" |
| 10 | 377280.747 | 1357050.916 | 54°54'04,96055" | 49°55'15,84301" |
| 11 | 377275.440 | 1357045.970 | 54°54'04,79098" | 49°55'15,56172" |
| 12 | 377278.920 | 1357042.110 | 54°54'04,90508" | 49°55'15,34760" |
| 13 | 377287.760 | 1357032.200 | 54°54'05,19498" | 49°55'14,79783" |

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенәң чикләренәң **тасвирламасы**

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенәң чикләренәң түбәндәгечә үтә:

көнъяк-көнбатыш өлеш: Крайнов урамы буенча койма буйлап (1-2 борылыш нокталары);

төньяк-көнбатыш өлеш: Ленин урамы буенча койма буйлап (3-4-5-6 борылыш нокталары)

төньяк-көнчыгыш өлеш: шәхси биләмә белән чиктәш (4-5-6-7-8-9-10-11 борылыш нокталары)

көнъяк-көнчыгыш өлеш: шәхси биләмә белән чиктәш (11-12-13-1 борылыш нокталары).

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни
мирас объекты территориясенән **файдалану режимы**

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге
мәдәни мирас объекты территориясенә чикләрендә түбәндәгеләр **рөхсәт ителә**:

- мәдәни мирас объектынның физик сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелгән мәдәни мирас объектын саклап калу эшләрен башкару, шул исәптән консервацияләү, ремонтлау, реставрацияләү, заманча файдалануга яраклаштыру;

- мәдәни мирас объектынның сакланышын тәэмин итү таләпләренә каршы килмәгән һәм мәдәни мирас объектынның заманча шартларда эшләвен тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган хужалык эшчәнлеген алып бару;

- мәдәни мирас объектларыннан сак предметы булган үзенчәлекләрен үзгәртмичә, функциональ файдалануның төрләре нигезендә заманча файдалану өчен файдалану һәм аларны урнаштыру;

- «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектынның бөтенлеген боза торган корылмаларны һәм объектларны, шулай ук вакытлы объектларны жимерү;

- гамәлдәге инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, жылылык белән тәэмин итү, газ, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) капитал ремонтлау, шулай ук башкарыла торган эшләр (шул исәптән динамик йогынты) мәдәни мирас объектына йогынты ясамау шарты белән инженерлык инфраструктурасының яңа объектларын жир асты юлы белән салу;

- мәдәни мирас объектын саклап калуга, алардан файдалануга һәм аларны популярлаштыруга юнәлдерелгән территорияне төзекләндерү;

- майданчыкларны, алымнарны һәм машина юлларын түшәүдә традицион материаллар (кирпеч, таш, гранит һәм башка табигый материаллар, шулай ук табигый материалларны имитацияләүче материаллар) куллану;

- тарихи мохит элементлары характеристикаларына җавап бирә торган аерым урнаштырылган яктырту жиһазларын куллану;

- яшелләндерү: кисүне санлаштыра торган кыйммәтле агач токымнарын саклап калу, яшелләндерүнең яңа элементларын утырту;

- тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу, мемориаль һәм архитектура-ансамбль мөнәсәбәтендә (Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, аларны торгызу өчен кирәкле житәрлек фәнни мәгълүматлар булган очракта, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, капкаларны) югалган тарихи элементларны торгызу;

- мәдәни мирас объектынның төп фасадында мәгълүмати язмалар һәм билгеләр урнаштыру беренче каттан да югары түгел;

- эшчәнлек профиле турында мәгълүматны кулланучылар игътибарына житкерү өчен билгеләнгән тышкы реклама чараларын урнаштыру, оешманың фирма атамасы, аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы, индивидуаль эшкуарны дәүләт теркәве турында һәм аны теркәгән органның исеме законнар нигезендә. Тышкы реклама чараларының биекlege фриз биекlegenнән 2/3 дән артмаска тиеш, катлар тәрәзәләре арасында теге яки бу конструкцияне урнаштыру регламентлана торган урын;

- арка тәрәзәләре булганда, катлар тәрәзәләре арасында урнашкан конструкцияләрнең биекlege $\frac{1}{2}$ ка кадәр кими. Мәгълүмати конструкцияләрнең киңlege, декоратив-сәнгать панноларыннан тыш, теге яки бу конструкцияне урнаштыру регламентлана торган простенка киңlegenнән 2/3 дән артмаска тиеш.

Югарыда атап үтелгән барлык эшләр мәдәни мирас объектларын саклау эшләрен башкаруга мәдәни мирас объектларын саклауның вәкаләтле органы тарафыннан бирелгән язмача рөхсәт нигезендә, мәдәни мирас объектларын саклауның вәкаләтле органы белән килештерелгән мәдәни мирас объектларын саклау буенча проект документациясен эзерләү һәм эшләр башкару йөкләмәсе, шулай ук дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының уңай бәяләмәсе булган проект документациясе нигезендә һәм күрсәтелгән эшләрне башкаруны тиешле мәдәни мирас объектларын саклауның тиешле органы тарафыннан тикшереп торучы шарты белән башкарыла.

“Торак йорт, XIX гасыр ахыры, XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объекты территориясенең чикләрендә түбәндәгеләр **тыела**:

- мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклап калу эшләреннән, шулай ук «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләрен исәпкә алып, мәдәни мирас объектынның тарихи-шәһәр төзелеше мохитен саклап калу эшләреннән тыш, жир, төзелеш, мелиоратив һәм башка эшләр башкару;

- капитал төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл территориясендә булган капитал төзелеш объектларының күләм-киңлек характеристикаларын арттыру, шулай ук жир төзелеше эшләрен, жир, төзелеш, хужалык эшләрен проектлау, башкару һәм мәдәни мирас объектын һәм аның саклау предметын саклап калуга һәм жайлаштыруга бәйле булмаган башка эшләр башкару;

- кондиционерларның мэдәни мирас объектының фасадларында һәм түбәсендә, эре габаритлы антенналар һәм инженерлык жиһазларының башка элементларын урнаштыру;

- тышкы реклама чараларын урнаштыру;

- жир өсте ысулы белән инженерлык инфраструктурасы объектларын (тышкы су белән тәэмин итү, канализация, жылылык белән тәэмин итү, газ белән тәэмин итү, электр белән тәэмин итү, телефонлаштыру һ.б.) үткөрү;

- киосклар, павильоннар, лапаслар, кече архитектура формалары урнаштыру, югалганнарны торгызудан тыш;

- динамик йөкләнеш тудыручы технологияләрне (басым ясау, матбугат, чүкеч һ.б. кебек машиналарны куллану, кривошипно-шатунлы механизмнар, чүкечләр һәм бәрмә хәрәкәтле башка механизмнарны куллану, мэдәни мирас объектына һәм аның әйләнә-тирәсендәге төзелешләрдә күпсанлы машиналарны берьюлы куллану);

- мэдәни мирас объекты территориясен теләсә кайсы төрдәге һәм формадагы төзелеш, көнкүреш калдыклары белән чүпләү;

- санитар кисүләрдән тыш, агачларның кыйммәтле токымнарын кисү.

Татарстан Республикасы мәдәни
мирас объектларын саклау комитетының
«09» 12.2019 № 231-П
боерыгына Знче кушымта

Татарстан Республикасы, Әлки муниципаль районы, Базарлы Матак авылы,
Ленин урамы, 2 йорт адресы буенча урнашкан “Торак йорт, XIX гасыр ахыры,
XX гасыр башы” төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектының **сак предметы**

1. Бинаның Базарлы Матак авылы төзелешенең композиция-планлаштыру структурасында урыны, шәһәр төзелеше характеристикалары һәм аның роле.

2. XIX гасыр ахырындагы торак корылма буларак бинаның типологик характеристикасы үзенчәлекләре һәм стилистик характеристикасы - «псевдорус» формаларын һәм элементларын кулланып, кирпеч юнәлештәге эклектика стилиндәге бина.

3. Күмәк-пространстволы чишелеш: планда турыпочмаклы озынча фасад, Крайнов урамының кызыл сызыгынан һәм XIX гасыр ахыры-XX гасыр башы чорына ике катлы бинаның кызыл линиясе буенча керү төркеме булган ян фасад белән чигенеп, озынча фасад белән юнәлешле булган күләм.

4. Планировка-пространство характеристикалары: тышкы диварлар һәм капкалар чикләрендә планировка структурасы.

5. Кызыл кирпечтән чын стеналар, кладка системасы - чакрым; очлы почмаклы кирпеч нурлары һәм тәрәзә һәм ишек уемнарының клиник сыман уемнары.

6. Вальм түбәсенең тарихи габаритлары, геометриясе һәм конструктив чишелеше, түбә өслегенең материалы һәм тибы (металл фальец).

7. Тәрәзәләрнең урнашуы, күләме, формасы һәм бизәлеше

8. Тәрәзә һәм ишек уемнарының столяр тутырылышларының тарихи геометриясе һәм конструкциясе (реставрация тикшеренүләрен үткәрү процессында төгәлләштерелә).

9. XIX гасыр ахыры-XX гасыр башына фасадларның архитектур карары: үзәк тәрәзә янында кечкенә сандриклар һәм кысалар, киселгән дентикуллы киң карниз, беренче кат почмакларында яссы киң яңаклар, икенче катның тәрәзә уемнары өстендә зигзагообразлы аскы өлешендә юка өч чирек колонкалы колонкаларда һәм аскы өлешендә аскы өлешендә юка өч дүртле колонкалы тезмәле колонкаларда һәм постаментларда караучысыз теш элементлары булган капиталы валиклар белән постаментларда зигзагозлы өч катлы сандриклар. бина почмакларында атучы тамчылары булган стильле византий ордерының рустовой пилястрлары «М» хәрәфен хәтерләтә, яссы постаментларга урнаштырылган киң постаментларга, ике полочкадан торган

тэрээлэргэ, тэрэээ асты карнизына, баскычлы консолькалар һәм кэрниз, ишек өстендәге штукатурлы «кокошник».

10. XIX гасыр ахыры-XX гасыр башына бизэлеш материалы (кирпеч кладканың яисә фасадлардагы кирпечнең уң өслеге) (реставрация тикшеренүләрэн үткөрү барышында төгәлләштерелә).

11. Фасадларның XIX гасыр ахыры-XX гасырның башындагы хәл ителеше. (реставрация технологик тикшеренүләрэн уздыру процессында төгәлләштерелә).